

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

**Факультет історії, права і публічного управління
Кафедра всесвітньої історії**

Європейський Союз: історія та сучасність

Методичні рекомендації для вивчення вибіркової навчальної дисципліни

підготовки доктора філософії
галузі знань 03 Гуманітарні науки
спеціальності 032 – Історія та археологія
освітньо-наукова програма «Історія та археологія»
факультет історії, права та публічного управління

Вінниця – 2020 рік

Методичні рекомендації для вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Європейський Союз» за напрямом підготовки здобувача вищої освіти третього (науково-освітнього рівня) галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 032 Історія та археологія, освітньо-наукова програма «Історія та археологія»

Мова навчання: українська

27 серпня 2020 р. 14 с.

Розробник: Неприцький О.А., доц. кафедри всесвітньої історії, канд. іст. наук.

Методичні рекомендації розглянуті й схвалені на засіданні кафедри всесвітньої історії . Протокол від 27 серпня 2020 року №1

Розділ 1. Історія євроінтеграційних процесів.

Тема 1. Вступ. Періодизація та історичне підґрунтя європейської інтеграції. Періодизація європейської інтеграції. Проблеми європейської інтеграції у світлі сучасних політичних і економічних теорій. Історичні передумови й рушійні сили інтеграційних процесів у Західній Європі. Національна, етнічна і пан європейська ідентичність. Концепції класичного і відкритого суверенітету. Федералістичні уявлення про майбутнє Європи. Євроскептики, євроентузіасти і єврореалісти.

Практичне заняття: Основні теоретичні концепції європейської інтеграції **План**

1. Федералістські теорії.
2. Функціоналізм як концепція євроінтеграції.
3. Концептуальні основи неофункціоналізму, транзакціоналізму та міжурядового підходу.
4. Інституціоналізм та його напрями. Концептуальні основи конструктивізму.
5. Багаторівневе («мережеве») управління у Європейському Союзі.

Література

- Авраменко М. Аналіз концептуальних положень міжурядового підходу до європейської інтеграції / М. Авраменко // Віче. – 2010. – № 12. – С. 2–4.
- Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. / Є. О. Горюнова. – К. : Академвидав, 2013. – С. 7–24.
- Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. П. Черниш. – Львів : Магнолія, 2006. – 383 с.
- Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття : довідник / склад. А. Круглашов, І. Озимок, Т. Остапенко, В. Руссу. – Чернівці, 2010. – 212 с.
- Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / укл. Макар Ю. – Чернівці : Рута, 2008. – 224 с.
- Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. – К. : К.І.С., 2006. – 140 с.
- Копійка В. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. / В. Копійка, Т. Шинкаренко. – К. : Знання, 2012. – Р. 1. – С. 15–69.
- Марченко М. Н. Право Європейського Союзу. Питання історії і теорії [Електронний ресурс] / М. Н. Марченко, Е. М. Дерябіна. – Режим доступу : <http://yport.inf.ua/pravo-evropeyskogo-soyuza-voprosyi-istorii.html>.
- Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу / Н. Мусис ; перекл. з англ. – К. : К.І.С., 2005. – 466 с.

- Світова та європейська інтеграція: організаційні засади : навч. посіб. / за ред. Я. Й. Малика, М. З. Мальського. – Львів : ЛНУ, 2019. – 402 с.
- Стадник О. П. Міжурядовий підхід нового лібералізму у розвитку інтеграційних процесів / О. П. Стадник // Грані. – 2011. – № 1. – С. 75–80.
- Трегуб О. І. Теоретичні засади європейської інтеграції / О. І. Трегуб // Грані. – 2013. – № 9. – С. 148–153.
- Троян С. Конструювання нової моделі інтеграції в Європі // Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць. – К. : ВІР УАН, 2012. – Вип. 8. – С. 705–707.
- Яковюк І. Азбука європейської інтеграції / І. Яковюк, Л. Трагнюк, В. Меделяєв. – Х. : Апекс+, 2006. – 168 с.

Тема 2. Європейська інтеграція після Другої світової війни. Європейські співтовариства.

Результати і наслідки Другої світової війни для країн Європи. Рада Європи. Європа у перші повоєнні роки. План Шумана і Моне. Європейське об'єднання вугілля і сталі. Плани військово-політичної інтеграції у Західній Європі. Римський договір. Європейські співтовариства. (ЄЕС і Євратом). Альтернативний проект європейської інтеграції (ЄАВТ). Європейські співтовариства. Єдиний Європейський Акт. Шенгенська Угода.

Практичне заняття: Інтеграційні процеси в Європі після Другої світової війни

План

1. Передумови інтеграційних процесів в Європі після Другої світової війни.
2. Меморандум Ж. Монне та Декларація Р. Шумана 9 травня 1950 р. Створення Європейського Об'єднання Вугілля і Сталі
3. Римські протоколи – ЄЕС та Євратом.
4. Спільний ринок та політична інтеграція у Європейському Економічному Співтоваристві.

Література

- Віднянський С. Об'єднана Європа: від мрії до реальності. Історичні нариси про батьків-засновників Європейського Союзу / С. Віднянський, А. Мартинов // Український історичний журнал. – 2010. – № 1. – С. 223–229.
- Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. / Є. О. Горюнова. – К. : Академвидав, 2013. – Р. 1. – С. 40–48.
- Дзись Ю. Декларація Р. Шумана: 60 лет спустя [Електронний ресурс] / Ю. Дзись. – Режим доступу : <http://www.arch.kyrlibnet.kg/uploads/KRSUDZISU.1.22011-2.pdf>.
- Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. Б. Черниш. – Львів : Магнолія, 2006. – 383 с.

- Еволюція європейського проекту та його інститутів // Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський [та ін.]. – К. : НІСД, 2012. – С. 8–24.
- Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття : довідник / склад. А. Круглашов, І. Озимок, Т. Остапенко, В. Руссу. – Чернівці, 2010. – 212 с.
- Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. – К. : НІСД, 2018. – С. 8–24.
- Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / уклад. Ю. Макар. – Чернівці : Рута, 2008. – 224 с.
- Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. – К. : К.І.С., 2006. – 140 с.
- Копійка В. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. / В. Копійка, Т. Шинкаренко. – К. : Знання, 2012. – Р. 2, 3. – С. 70–181.
- Марченко М. Н. Право Європейського Союзу. Питання історії і теорії [Електронний ресурс] / М. Н. Марченко, Е. М. Дерябіна. – Режим доступу : <http://yport.inf.ua/pravo-evropeyskogo-soyuza-voprosyi-istorii.html>.
- Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу : перекл. з англ. / Н. Мусис. – К. : К.І.С., 2005. – 466 с.
- Політика європейської інтеграції : навч. посіб. / під ред.. В. Г. Воронкової. – К. : ВД «Професіонал», 2007. – С. 108–114.
- Світова та європейська інтеграція: організаційні засади : навч. посібник / за ред. Я. Й. Малика, М. З. Мальського. – Львів : ЛНУ, 2000. – 402 с.
- Світова та європейська інтеграція : навч. посіб. з держ. упр. / голова ред. кол. : М. О. Багмет. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2020. – 340 с.
- Трегуб О. І. Теоретичні засади європейської інтеграції / О. І. Трегуб // Грані. – 2013. – № 9. – С. 148–153.

Тема 3. Європейський Союз.

Маастрихтський договір. «Чотири свободи» єдиного ринку. Приєднання Австрії, Фінляндії і Швеції. Політична інтеграція. Економічний і валютний союз. Спільна зовнішня політика і політика безпеки. Амстердамський договір. Розширення ЄС на Схід. Ніццький договір. Проект Європейської Конституції.

Практичне заняття: Договірна база Європейського Союзу

План

1. Маастрихтський договір. Три опори Європейського Союзу.
2. Амстердамський та Ніццький договори.

3. Прийняття Конституції Європейського Союзу та криза її ратифікації.
4. Лісабонський договір та його значення для подальшого розвитку та розширення Європейського Союзу.

Література

- Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. / Є. О. Горюнова. – К. : Академвидав, 2013. – С. 55–60.
- Грицаєнко Л. Глобальна реформа Європейського Союзу / Л. Грицаєнко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – К., 2010. – Вип. 90, Ч. 1. – С. 194–195.
- Диковецька А. Лісабонський договір як етап процесу розбудови політичних структур Європейського Союзу / А. Диковецька // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – К., 2020. – Вип. 90, ч. 1. – С. 67–68.
- Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. П. Черниш. – Львів : Магнолія, 2006. – 383 с.
- Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парохонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. – К. : НІСД, 2012. – С. 8–24.
- Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / уклад. Ю. Макар – Чернівці : Рута, 2008. – 224 с.
- Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. – К. : К.І.С., 2006. – 140 с.
- Кавешников Н. Лиссабонский договор: как меняется Европейский Союз [Електронний ресурс] / Н. Кавешников. – Режим доступу : http://www.perspectivy.info/oykumena/europe/lissabonskij_dogovor_kak_menajetsa_jevr_opejskij_sojuz_2009-12-22.htm.
- Кавешников Н. Новое лицо Европы / Н. Кавешников // Международная жизнь. – 2013. – № 5. – С. 174–177.
- Консолідовані версії договору про ЄС та договору про функціонування ЄС : хрестоматія / упоряд. Б. В. Бабіна. – Одеса : Фенікс, 2012. – 294 с.
- Копійка В. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. / В. Копійка, Т. Шинкаренко. – К. : Знання, 2012. – 759 с.
- Кучухідзе А. Європейський Союз як протипага США та Росії. Межі можливого та неможливого / А. Кучухідзе // Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць. – К., 2010. – Вип. 90, ч. 1. – С. 69–70.
- Марченко М. Н. Право Європейського Союзу. Питання історії і теорії [Електронний ресурс] / М. Н. Марченко, Е. М. Дерябіна. – Режим доступу : <http://yport.inf.ua/pravo-evropeyskogo-soyuza-voprosyi-istorii.html>.
- Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу / Н. Мусис ; перекл. з англ. – К. : К.І.С., 2005. – 466 с.

- Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції / В. Посельський. – К. : Смолоскип, 2002. – 166 с.
- Радлінська О. Лісабонський договір: чи має майбутнє Європейський Союз? / О. Радлінська // Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць. – К., 2010. – Вип. 88, ч. 1. – С. 85–86.
- Світова та європейська інтеграція: навч. посіб. з держ. упр. / голова ред. кол. : М. О. Багмет. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. – 340 с.
- Седляр Ю. Інтеграційні процеси в Європі у ХХ ст.: ідейні засади та механізми реалізації [Електронний ресурс] / Ю. Сідляр. – Режим доступу: <http://bibl.kma.mk.ua/pdf/pidruchnuku/22/39.pdf>.
- Тоді Ф. Нарис історії Європейського Союзу / Філіп Тоді ; пер. з англ. – К. : К.І.С., 2001. – 142 с.
- Щолокова Г. Інтеграційні імпульси Європейського Союзу / Г. Щолокова // Їлея (науковий вісник) : зб. наук. праць. – К. : ВІР УАН, 2011. – Вип. 2. – С. 706–712.

Розділ 2.

Структура і діяльність Європейського Союзу.

Тема 4. Інституції та структури ЄС.

Принципи формування наддержавних і міждержавних структур. Схема управління у Європейському Союзі. Механізми прийняття рішень і їх реалізації у ЄС. Європейська Рада. Європейська Комісія. Рада Міністрів. Європейський парламент. Економічний і соціальний комітет. Комітет регіонів. Суд Європейського Союзу. Лічильна палата.

Практичне заняття: Інституції ЄС.

План

1. Європейська Рада.
2. Європейська Комісія.
3. Рада Міністрів.
4. Європейський парламент.

Література

- Грицяк І. А. Правова та інституційна основа Європейського Союзу : підручник / І. А. Грицяк, В. В. Говоруха, В. Ю. Стрельцов. – Х. : Магістр, 2019. – 620 с.
- Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції / В. Посельський. – К. : Смолоскип, 2002. – 168 с.

- Гріненко О. О. Особисті привілеї та імунітети членів інституцій Європейського Союзу / О. О. Гріненко // Часопис Київського університету права. – 2011. – № 2. – С. 275–278.
- Грицаєнко Л. Інституційний механізм Європейського Союзу: поняття та принципи функціонування / Л. Грицаєнко // Вісник прокуратури. – 2009. – № 4. – С. 103–109.
- Грицаєнко Л. Л. Реформування інституційного механізму Європейського Союзу в світлі Лісабонського договору / Л. Л. Грицаєнко // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – К., 2009. – Вип. 45. – С. 496–501.
- Європейський Парламент: <http://www.europarl.eu.int>
- Європейська Комісія: <http://europa.eu.int/comm>
- Лихицька Ю. Інституціональний інструментарій Європейського Союзу / Ю. Лихицька // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – № 9. – С. 121–123.
- Прокопенко Л. Л. Інституційна система ЄС : навч. посіб. / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, Н. М. Рудік. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. – 220 с.
- Рада Європейського Союзу: <http://ue.eu.int>
- Шпакович О. Роль європейських інституцій у розвитку європейського права / О. Шпакович // Право України. – 2011. – № 5. – С. 142–147.

Тема 5. Співпраця України з Європейським Союзом.

Україна – “Повернення до Європи”. Спільна стратегія Європейського Союзу щодо України. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу. Угода про партнерство і співпрацю. Болонський процес. Програми міжнародного обміну. Перспективи України щодо асоційованого і повного членства у Європейському Союзі.

Практичне заняття: Україна та процеси європейської інтеграції.

План

1. Передумови європейського вибору. Європейська ідентичність України.
2. Еволюція відносин Україна – ЄС.
3. Регіональне та транскордонне співробітництво України з ЄС.
4. Угода про Асоціацію Україна-ЄС.
5. Європейські перспективи України.

Література

- Будикін В. Україна та ЄС: лібералізація співробітництва / В. Будикін, В. Сіденко // Політична думка. – 1995. – № 2–3.

- Гарагович В. Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України 1991–2011 рр. // Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць. – К. : ВІР УАН, 2013. – Вип. 5. – С. 166–171.
- Горбулін В. Україна та стратегічні перспективи Європи / В. Горбулін // Дзеркало тижня. – 2013. – 18 травн. (№ 17). – С. 3.
- Горюнова Є. Євроінтеграція: навч. посіб. / Є. О. Горюнова. – К. : Академ-видав, 2013. – С. 178–203.
- Данилишин Б. Велика Європа неможлива без України / Б. Данилишин // Українське слово. – 2013. – 2–8 жовт. (№ 40). – С. 3.
- Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. П. Черниш. – Львів : Магнолія, 2006. – 383 с.
- Європейська інтеграція України: Політико-правові проблеми : монограф. / за ред. В.П. Горбатенка. – К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005. – 329 с.
- Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парохонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. – К. : НІСД, 2012. – С. 75–136.
- Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / уклад. Ю. Макар. – Чернівці : Рута, 2018. – 224 с.
- Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. – К. : К.І.С., 2006. – 140 с.
- Капсамун І. Три перешкоди на шляху євроінтеграції / І. Капсамун // День. – 2013. – 28 лют. (№ 37). – С. 4.
- Каракуц А. М. Основні виміри української євроінтеграції / А. М. Каракуц // Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць. – К. : ВІР УАН, 2013. – № 3. – С. 785–789.
- Кіндратець О. Євроінтеграція України як фактор «мотивованої» модернізації / О. Кіндратець // Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць. – К. : ВІР УАН, 2013. – № 5. – С. 824–829.
- Копійка В. В. Європейський Союз: досвід розширення і Україна : моногр. / В. Копійка. – К. : Юридична думка, 2005. – 448 с.
- Копійка В. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. / В. Копійка, Т. Шинкаренко. – К. : Знання, 2012. – С. 607–670.
- Кордон М. Європейська та євроатлантична інтеграція України : навч. посіб. / М. Кордон. – К. : Центр учб. літ., 2010. – 172 с.
- Корнієвський С. Транскордонне та міжрегіональне співробітництво України та Польщі / С. Корнієвський // Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України : матеріали 11-ї регіональної наук.-практ. конф. 15 трав. 2014 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2014. – С. 143–145.
- Краснейчук А. Щодо проблем розвитку транскордонного співробітництва України в умовах європейської інтеграції / А. Краснейчук // Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва

- України : матеріали 11-ї регіональної наук.-практ. конф. 15 трав. 2014 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2014. – С. 146–147.
- Критерії членства в СОТ, ЄС та НАТО. Інтеграційні перспективи України. Аналітичне дослідження. – К. : Ін-т Євроатлантичного співробітництва, 2007. – 84 с.
- Лендшел М. Розширення та політика сусідства Європейського Союзу : навч.-метод. посіб. та матеріали до курсу / М. Лендшел. – Ужгород : Мистецька Лінія, 2008. – 284 с.
- Лисяк-Рудницький І. Україна між Сходом та Заходом / І. Лисяк-Рудницький // Лисяк-Рудницький І. Історичні есе : у 2 т. / І. Лисяк-Рудницький. – К., 1994. – Т. 1. – С. 1–11.
- Луткач В. Нормативно-правове забезпечення транскордонного економічного співробітництва / В. Луткач // Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України : матеріали 11-ї регіон. наук.-практ. конф. 15 трав. 2014 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2014. – С. 147–149.
- Макаруха З. Відносини Україна - Європейський Союз : від партнерства до асоціації та економічної інтеграції / З. Макаруха // Право України. – 2013. – № 6. – С. 51–58.
- Максимець Б. В. Стратегія успішного досягнення європейської інтеграції України / Б. В. Максимець // Молодь в євроінтеграційних прагненнях України : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 20 лютого 2014 р. – Івано-Франківськ, 2014. – С. 263–266.
- Рудик О. Політична частина Угоди про асоціацію з ЄС: значення для України / О. Рудик // Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України : матеріали 11-ї регіональної наук.-практ. конф. 15 трав. 2014 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2014. – С. 12–17.
- Світова та європейська інтеграція : навч. посіб. з держ. упр. / голова ред. кол. : М. О. Багмет. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. – 340 с.
- Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : Режим доступу: http://www.europexxi.kiev.ua/ukrainian/ukraine_eu/020.html.
- Україна у процесах євроінтеграції // Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський [та ін.]. – К. : НІСД, 2012. – С. 75–136.
- Цифра Ю. Європерспектива. Конкретні сигнали та жорсткі вимоги / Ю. Цифра // Віче. – 2013. – № 5. – С. 4–5.

- Шаров О. Це солодке слово – свобода : [європейська чи євразійська інтеграція України] / О. Шаров // Зовнішні справи. – 2013. – № 3. – С. 24–27.
- Шеремета І. Перспективи асоціації з ЄС / І. Шеремета // Українське слово. – 2013. – 22–28 травня. (№ 21). – С. 7.

Самостійна робота

Тема 1. Вступ. Періодизація та історичне підґрунтя європейської інтеграції.

Теми рефератів:

1. Євроентузіасти і єврокептики у сучасній Європі.
2. Формування етнічного, національного і панєвропеїського рівнів ідентичності.
3. Національний суверенітет і наддержавний рівень управління у ЄС.
4. Оборонна європейська ідентичність.
5. Етномобілізаційні процеси в Європі.
6. Принцип субсидіарності в практиці управління ЄС.

Тема 2. Європейська інтеграція після Другої світової війни. Європейські співтовариства.

Теми рефератів:

1. Ідеї пан'європейського об'єднання після Другої світової війни.
2. Європейська політика урядів Маргарет Тетчер.
3. Британія – “незручний партнер” Європи.
4. Європейське Об'єднання Вугілля і Сталі.
5. Західноєвропейський Союз.
6. Франко-німецьке суперництво за гегемонію у Європі.

Тема 3. Європейський Союз.

Теми рефератів:

1. “Нові ліві” у сучасній Європі.
2. Країн ЦСЄ після вступу до ЄС.
3. Європейська Валютна Система.
4. Розширення ЄС на Схід.
5. Східний вимір зовнішньої політики ЄС.
6. Північний вимір зовнішньої політики ЄС.
7. Середземноморський вимір зовнішньої політики ЄС.

Тема 4. Інституції та структури ЄС.

Теми рефератів:

1. Шенгенська угода.
2. Формування спільних оборонних структур Європи.

3. Спільна Аграрна політика ЄС.
4. Проект Європейської Конституції.
5. Інститут європейського громадянства: мрії та реалії.
6. Переговорний процес вступу до ЄС.
7. Регіональна політика ЄС.

Тема 5. Співпраця України з Європейським Союзом.

Теми рефератів:

1. Відносини Україна-ЄС (1991-2005 рр).
2. Перспективи членства України в ЄС.
3. Права людини у країнах ЄС і в Україні.
4. Підписання Угоди про Асоціацію з ЄС.
5. Гармонізація законодавства України і ЄС.
6. Копенгагенські критерії та Україна.

Перелік питань для підсумкового контролю (заліку)

1. Періодизація європейської інтеграції.
2. Проблеми європейської інтеграції у світлі сучасних політичних і економічних теорій.
3. Історичні передумови й рушійні сили інтеграційних процесів у Західній Європі.
4. Національна, етнічна і пан європейська ідентичність.
5. Концепції класичного і відкритого суверенітету.
6. Федералістичні уявлення про майбутнє Європи.
7. Євроскептики, євроентузіасти і євросреалісти.
8. Результати і наслідки Другої світової війни для країн Європи.
9. Рада Європи.
10. Європа у перші повоєнні роки.
11. План Шумана і Моне.
12. Європейське об'єднання вугілля і сталі.
13. Плани військово-політичної інтеграції у Західній Європі.
14. Римський договір.
15. Європейські співтовариства. (ЄЕС і Євроатом).
16. Альтернативний проект європейської інтеграції (ЄАВТ).
17. Економічна інтеграція і формування спільного ринку.
18. Система діяльності Європейських співтовариств.
19. Подвійне вето генерала де Голя на вступ Великої Британії.
20. Перші успіхи і розширення.
21. Фінансова криза 1968-1973 років і її вплив на інтеграційні процеси.
22. Єдиний Європейський Акт.
23. Шенгенська Угода.
24. Маастрихтський договір.
25. «Чотири свободи» єдиного ринку.
26. Приєднання Австрії, Фінляндії і Швеції.
27. Політична інтеграція.
28. Економічний і валютний союз.
29. Спільна зовнішня політика і політика безпеки.
30. Амстердамський договір.
31. Ніццький договір.
32. Проект Європейської Конституції.
33. Відносини між Західною і Центрально-Східною Європою часів “холодної війни”.
34. Реакція на політичні зміни кінця 1980-х – початку 1990-х років.
35. Дилема розширення чи поглиблення інтеграції.
36. Копенгагенські критерії.
37. Есенський самміт ЄС.
38. Люксембургський саміт.
39. Переговорний процес про вступ нових членів.

- 40.Європейський Союз після розширення.
- 41.Політичні і соціально-економічні зміни у країнах нових членах Європейського Союзу.
- 42.Принципи формування наддержавних і міждержавних структур.
- 43.Схема управління у Європейському Союзі.
- 44.Механізми прийняття рішень і їх реалізації у ЄС.
- 45.Європейська Рада.
- 46.Європейська Комісія.
- 47.Рада Міністрів.
- 48.Європейський парламент.
- 49.Економічний і соціальний комітет.
- 50.Комітет регіонів.
- 51.Суд Європейського Союзу.
- 52.Лічильна палата.
- 53.Творення політики поза межами держави.
- 54.Загальна характеристика спільних європейських політик.
- 55.Спільна стратегія Європейського Союзу щодо України.
- 56.Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу.
- 57.Угода про партнерство і співпрацю.
- 58.Болонський процес.
- 59.Угода про Асоціацію між Україною і ЄС.
- 60.Перспективи України щодо повного членства у Європейському Союзі.